

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Spiritul de castă și preoțimea.

II.

Cartea cărților, evangelia, ne indică mijlocul care duce la *renaștere*.

Se spune că odată a venit la Iisus muma fiilor lui Zevedeu și a cerut dela dânsul favor pentru cei doi fii ai ei: să-l pună pe unul de-a stânga și pe altul de-a dreapta întru împărăția sa. Din pricina asta s'au născut și *animosități* între învățăcei. Atunci Iisus, ca să-i împace *pe toți* a zis: „Știți că domnii neamurilor le domnesc pe ele, și cei mari le stăpânesc pe ele, iară între voi nu va fi așa, ci oricarele va vrea să fie mai mare, să fie vouă slugă, precum fiul omenesc n'a venit să i-se slugească, ci să slugească (El) și să-și dea sufletul drept răscum-părare pentru mulți”. (Mateiu 20, 25—28).

Nizuința de a fi mai presus de alții, de a le impune, de a sta în locurile de frunte, e pornire sufletească. Ea totodată e și boală pentru celce în mare măsură e cuprins de dorul măririi, căci acela de regulă nu caută nici mijloacele oneste ca să se poată ridica, ci dă din răspuneri înainte.

Iată unde zace cauza clicelor la noi, iată pe ce cale se produc luptele de clasă sau castă, — mai pe infundate, mai în public.

Dacă toți am fi pătrunși de adevărul învățăturilor lui Iisus, că chemarea noastră aici pe pământ nu e a stăpâni pe alții, ci a slugi binelui obștească și a ne pune sufletul pentru obște, cum a făcut însuși Iisus, atunci sigur că multe frecări dintre noi nu ar mai fi, și dorita armonie ar intra în societatea noastră română. Sunt la noi destule probleme de deslegat, unde se recere încordarea tuturor puterilor sufletești și trupești, și e mare păcat, că nu ne putem întruni în scop comun, deși poate timpul în care trăim este timp istoric, și știe Dumnezeu de se mai reîntoarce vreodată, ori suntem osândiți pentru totdeauna a nu ne mai putea reculege.

Să ne strângem deci rândurile, să abandonăm egoismul și orice pornire de felul acesta.

Gândul meu se îndreaptă spre preoțime. Ea a fost cheagul societății pe care am avut-o în trecut, și ea este menită a începe lupta de regenerare și acum, ca să poată deveni cheag și al societății moderne.

Preotul nu numai de pe amvon vestește cuvântul lui Dumnezeu, ci are contact zilnic și cu credincioșii. El cunoaște aplicările și referințele sociale ale fiecărei persoane, și poate influența la nivelarea contrastelor ce există, în așa fel, ca nici o parte nici alta să nu se poată simți atinsă.

Preotul e doar reprezentantul Dumnezeirii pe pământ. Pe urma lui trebuie să resară vîrtoșurile, și mai ales pacea și bunăvoința, atât de preamărită și de cântările bisericeii

noastre. Mare și nobilă misiune! O astfel de preoțime cu drept cuvânt merită apoi epitetul de „părinte al poporului”.

Spre acest scop se cere dela preoți, ca întâi și întâi să fie ei destul de luminați, ca să-și înțeleagă misiunea, dar să fie și în posesiunea mijloacelor acelora, cari se recer la determinarea în direcțiunea cea bună a oamenilor. Orb pe orb nu s'a pomenit de când e lumea să-l poată conduce, — zice scriitura, căci amândoi se vor răsturna în groapă. Nu va putea deci nici preotul neînțelept să conducă la pășune bună turma neștiutoare.

Se cere apoi și mult zel și plăcere de a conveni cu oamenii și a să amesteca printre ei. Preotul român n'a stat nicicând retras, cu mâinile în sân. El s'a amestecat cu poporul, a dus alături cu el jugul cel greu al iobăgiei, și până în timpul mai nou nu avem cazuri, ca preotul să se fi despărțit de turma sa. Aci zace și secretul succesului său pastoral. De aci se explică mai ales și aceea, cum de acest popor trudit în lungul curs al istoriei sale nu s'a răzlatit.

Și încă o însușire să aibă preotul, să nu fie măreț și arogant!

Dela introducerea dotației de stat preoțimea în multe privințe a devenit neatârnată de popor. Ameliiorându-se încet-va poziția, nu-i avizată a reflecta la fiecare filer al poporului. Și e în natura omului a se ține la distanță, când știe că nu atârna de popor. Dar pare-mi-se că preoții mai tineri vreau să joace pe „aristocrații”, înmănușindu-se, împotîndu-se, și luându-și o purtare din care se naște antipatia în mulțime.

E bine! Aceste sunt abateri dela chemare și se opun diametral condiției recerute de însuși Mântuitorul, care a zis, că „celce vrea să fie mai mare între voi să fie vouă slugă”. După a mea părere o astfel de procedere este începutul sfârșitului. Credincioșii în timpul modern se pot conduce numai cu mijloace morale. Aroganța nu-i mijloc moral, care să poată ține turma la olaltă.

Din contră, ea nutrește spiritul de „clică”, cel cu urmări atât de triste pentru progresele omeniei.

Preoțimea noastră e destul de pricepută însă. Nu pot presupune, ca la ea să se generalizeze curentul „patrician”. Ar fi prea trist, când stările noastre sociale ar ajunge la așa grad de degenerare, ca să se poată aplica și la noi tristul refren: „Finis Poloniae!”

Vasilie Gan,
protopresbiter.

Din parlament. În ședința de Marți a dietei s'a continuat discuția asupra proiectului de lege despre îmbunătățirea salarelor învățătorilor dela școalele de stat. A vorbit socialistul Pető și ministrul de culte Apponyi. Mercuri au vorbit deputații naționaliști, Dr. Aurel Vlad, Milan Hodzsa și Dr. Iuliu Maniu, și apoi discuția generală a fost încheiată. Eri, Joi, au mai vorbit deputații români Dr. Mihali și Dr. Vaida, apărându-și propunerile, și apoi s'a început discuția pe articole.

Statificarea școalelor. Conte Apponyi a făcut declarație categorică în ședința de Marți a dietei, că nu e aderent al statificării școalelor confesionale. Și dacă majoritatea parlamentară dorește totuși statificarea, poate să o facă, însă sub alt ministru de culte și instrucțiune publică, nu sub Dsa.

Vot de neîncredere. În ședința de Mercuri a dietei deputatul naționalist Milan Hodzsa a făcut următoarea propunere: „Dieta se declare, cumcă față de vicepresidentul Stefan Rakowszky nu are încredere”. Propunătorul își va motiva pe larg propunerea în ședința din 22 Aprilie. Așa s'a înțeles cu prezidentul camerei, Justh Gyula.

După Paști. Proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școalele confesionale va fi discutat în dietă după Paștile catolice. Așa s'au înțeles deputații naționaliști cu prezidentul camerei și cu ministrul de culte și instrucțiune publică. De aceea au sistat lupta parlamentară în contra celui alt proiect de lege, referitor la învățătorii dela școalele de stat.

Garanțiile constituționale. Contele Andrássy, ministru de interne, a fost primit Marți în audiență la Viena, pentru a cere aprobarea prealabilă a proiectelor de lege referitoare la garanțiile constituționale. Despre rezultatul audienței, care a durat o oră și un sfert, domnul ministru n'a comunicat nimica ziariștilor cari l'au intervuiat, ci le-a spus, că va face comunicare conziliului de miniștri din Budapesta. De aci se deduce, că Maiestatea Sa nici de astădată n'a putut accepta întru toate punctul de vedere al contelui Andrássy, în chestia garanțiilor constituționale. Cu privire la proiectele contelui Andrássy se știe, că acelea ar fi următoarele: Cassele comitatelor să se reînființeze, numirea de comisari regești să se ștergă, cercul de activitate al judecătoriei administrative să se lărgască și drepturile comiților supremi să se restrângă.

Vorbirea deputatului Dr. Vaida,

rostită în dieta țării Luni, 11 Martie n.

Dr. Alexandru Vaida: Onorată Cameră! Imi țin de datorie să expun motivele pentru cari eu, și după mine mulți alți colegi din partidul naționalităților, iau cuvântul. O țin de necesar aceasta pentru-că mai mulți deputați coaliționiști m'au întrebat, care e rostul, că noi luăm cuvântul în chestiunea acestui proiect și din ce motive pornim discuția pe baze atât de largi?

Înainte de toate, onorată Cameră, țin să declar, că partidul nostru înainte de toate se consideră pe sine de partidul naționalităților nemaghiare, și ca atare de partid opozițional, dar în același timp mereu își dă seama de interesele mari și de datoria, cari i-se impun, în urma poziției sale excepționale, fiind adecă singurul partid opozițional în acest parlament. (Aprobări pe băncile naționalităților). Această poziție ne impune datorii mari, dându-ne drept misiune, să reprezentăm în Camera aceasta *opoziția țării*. E o misiune nerecunoscută, nu numai din motivul, că în trecut am fost expuși la multe insulte. Noi cunoaștem deja insultele acestea, ne-am obișnuit cu ele, și le-am lăsat fără răspuns și până acum, cu atât mai mult le vom

lăsa fără răspuns în viitor. De altă parte însă aceia dintre dvoastre, cari ni-au adresat insultele, au început să se plictisiască de ele și vor înceta cu desăvârșire, sunt convins. Nu împrejurarea aceasta ne îngreunează misiunea. Nu ne-o îngreunează nici faptul, că mereu-mereu, cu orice prilej suntem nevoiți să vă lăsăm să nerespingeți propunerile prin votare, pentru-că pe cât de mică e gloria, ca o majoritate atât de covârșitoare ca a dvoastre să învingă la votare un partid mic ca și al nostru, și pe cât de ușor i-se pare lucrul acesta majorității, tot atât de puțin ne pasă și nouă de lucrul acesta. Ni-e grea însă misiunea, că nu ni-a succes până acum să vă convingem despre *dreptatea punctului nostru de vedere*. Cu toate acestea n'am abzis încă de nădejdea, că cu timpul vom putea face să înțelegeți punctul nostru de vedere.

În ce privește acum proiectul luat în discuție, avem datorie înzecită să luăm parte la desbateri. E datorie noastră, fiindcă pe calea aceasta din nou salvăm reputația parlamentului și ne dovedim de patrioți mai buni de cât D-Voastră, marea majoritate; pentru-că dacă n'am luat noi cuvântul, în ce privește parlamentarismul nostru s'ar naște o situație foarte falsă, situație, că ar ajunge să se manifeste aici absolutismul guvernului, fără ca să se accentueze suveranitatea poporului, fiindcă guvernul cu drept cuvânt ar putea să spună: „L'Etat c'est moi!”, dacă un astfel de proiect de lege, al cărui importanță nu e contestată de nimeni, s'ar primi fără orice discuție.

Vă întreb pe D-Voastră, că ce va zice posteritatea despre generația de azi, dacă dl referent a zis ieri despre oamenii mari ai anilor 60, că-s niște epigoni? Noi considerăm tocmai pentru asta, ca o datorie a noastră, să ne ocupăm mai temeinic de acest proiect de lege, să intrăm în discuții mai amănunțite și să ne precizăm punctul de vedere opozițional. (Aprobări pe băncile naționalităților).

Noi vedem și știm foarte bine, că suntem într-o poziție falsă. Dar tocmai pentru a nu părea naivi, țin se amintesc, că noi suntem convinși, că prin opoziția noastră, pe care o facem cu ocazia desbaterii acestui proiect, aducem un serviciu real, atât guvernului cât și majorității.

Guvernul a adus pe tapet acest proiect de lege numai pentru a abate atenția lumii dela multe buclucuri, cari preocupă de o vreme încoace, fără întrerupere, opinia publică. E foarte firesc, că dacă noi, naționaliștii, intrăm în discuția mai amănunțită a proiectului, luăm asupra noastră un rol de opoziție, prin aceasta creăm guvernului o situație dintre cele mai comode. El ne poate lovi în fiecare zi în cap și săvârșind prin aceasta mari acte de patriotism, abate totodată atenția opiniei publice dela multe mizerii curente. Cu toate că, de când e lumea, când e vorba de partide diferite și de dușmani politici, totdeauna principul lui „do ut des” iese în relief, și cu toate că noi nu primim nici o răsplătă pentru această osteneală a noastră, totuși suntem gata a face guvernului serviciul acesta, (Mișcare pe băncile naționalităților) nu pentru-că suntem băieți de treabă, ci pentru-că suntem *fi buni ai patriei și ai națiunilor noastre*. (Aprobări pe băncile naționalităților). Și fiindcă socotim mai presus de cât se crede interesele țării și le purtăm mai mult la inimă, unde

nu se văd, decât pe boze, facem chiar și unui guvern coaliționist acel serviciu, de a ne pune în opoziție și de a-i da ocazia să-și câștige pe pielea noastră merite patriotice. (Mișcare în stânga).

Mai avem o cauză care ne îndeamnă să facem acest lucru. Avem o ambiție, o ambiție mare și o conștiință trează, că în viitorul îndepărtat, acel partid al naționalităților, care va ocupa la timpul său aceste bănci, în cari suntem astăzi atât de puțini, ne va aminti pe noi ca pe o generație mare, căci noi avem conștiința, că nu suntem epigonii mici ai unor generații mari, ca Kossuthistii, ci suntem înaintași, voim să fim înaintași mari ai partidului naționalităților din parlamentul viitorului. De aceea cred, că nu merităm a fi tratați din partea DVoastră cu cuvinte de înfruntare, nici cu dispreț și cu defăimare, ci merităm, ca să recunoașteți despre noi, că contribuim la prestigiul țării și al parlamentarizmului atunci când ne-am angajat aici la rolul de opoziție. Acestea trebuia să le explic, ca să nu producem aparența naivității.

Venind la obiectul vorbirii mele, decar, că am de gând să mă ocup pe larg cu proiectul acesta, din acel motiv chiar, că propunerea lui Mihali deschide larg teren discuției.

Prezidentul: Pardon, așa se vede, că dl deputat e de credință, că fiindcă Mihali în propunerea sa amintește și despre școalele confesionale, are doar dreptul de a vorbi și despre aceste, abătându-se dela obiect. Vă fac atent dară de pe acum, că la asta n'aveți drept, și dacă vă veți abate dela obiect, o să vă detrag cuvântul.

Dr. A. Vaida: Departe-i dela mine gândul de a vorbi despre un proiect, care nu e la ordinea zilei. Propunerea lui Mihali se ține însă strict de proiectul dela ordinea de zi, cu atât mai ales, că proiectul acesta, atinge și confesiunile și naționalitățile.

Deci numai în măsura asta mă voi abate nițel, căci voi avea doar cu ocazia celuialt proiect posibilitatea să-mi spun și să-mi motivez propunerile.

Cred că e mai consult să-mi spun părerile acum, la discuția în general, decât să mă opresc la fiecare poziție pentruca să-mi spun opinia.

Păreră mea este, că proiectul acesta nu-i iertat să-l privim dintr'un cerc îngust de vedere, ci trebuie să-l facem obiectul discuției serioase, privindul din punctul de vedere al intereselor statului, pentrucă fiind vorba de salarizarea învățătorilor de stat, e la ordinea zilei o chestie regnicolară, care îl interesează pe fiecare. Din ce se constituie oare întreaga națiune? Din confesiunile, clasele și naționalitățile existente pe teritoriul patriei.

Trebuie deci să ne extindem asupra tuturor intereselor speciale ale acelor, pe cari îi atinge proiectul, de oarece altfel am săvârși numai lucru de jumătate, altfel nu am da acestora importanța pe care eu le-o dau, pentrucă acele interese trebuie apărute.

Despre epoca, în care s'a creiat articolul de lege XXXVIII dela 1868 — dl raportor zice: „A fost epoca desăvârșitului optimism; credeau și nădăduiau, că viața socială și comunală maghiară va creia din propriile puteri instituțiile școlare, iar legea care s'a creiat atunci, s'a considerat de bețigaș fermecat, care va trezi și va îndemna la muncă forțele cari dormitau încă”.

Când am cetit aceste, am simțit că ele cuprind oarecare bagatelizare a generației superioare de atunci. Observ, că și dl raportor constată, că și Tisza bătrânul ținea de necesară ajutorarea școalelor confesionale, și că numai un singur glas s'a ridicat pentru școala de stat. Așa dară dl raportor îl numără și pe Tisza între acei mari optimiști.

Eu așa cred, că nu aceștia sunt de vină, că lucrurile au luat o altă întorsătură. Dl raportor zice, că nimic nu caracterizează mai mult epoca aceea, ca articolele de lege XLIV, adică legea de naționalități și XXXVIII din 1868, adică legea școlară.

Dar nici n'avem două legi, — zice

raportorul — cari să ne fi dus atât de puțin spre scopul definitiv, — adică la dezvoltarea desăvârșită a națiunii maghiare unitare, în gând și simțire.

Onor. Cameră și st. dle raportor! Dacă acei bărbați au avut planuri de acestea, atunci vă asigur, că n'au fost naivi.

Au fost bărbați geniali, și dacă planul lor n'a reușit să creeze unitatea de gândire și simțire între cetățenii acestei patrii, de vină sunt numai și numai urmașii lor, cari n'au îndrăznit nici odată să încerce executarea legii de naționalități.

Eu, împotriva dlui raportor aflu de foarte necesară susținerea și ajutorarea școalelor confesionale.

Pentru aceste s'a creiat un proiect, l'am și văzut, dar nu vorbesc despre el, ne fiind la ordinea de zi.

Afirm și mărturisesc, că ministerul de instrucțiune în loc să forțeze școalele de stat, ar face mult mai bine să le dea ajutoare de stat școalelor confesionale, ca astfel acestea să fie în stare a corespunde chemării lor. E mult mai ușor să zidești pe baze existente, decât să creiezi baze noi, pentrucă cel care face încercarea aceasta, totdeauna e expus, ca în loc să reușească, să se dea de mal. (Zgomot. S'auzim! S'auzim! la mijloc.)

Dacă luăm în considerare, că în țara întreagă sunt cam 17 mii de școale populare și dintre astea — să zic un număr maximal — sunt 2500 școale de stat, cari stau pe teritoriul Ungariei, iar celelalte sunt școale confesionale, atunci putem vedea, ce puțini învățători vor avea parte de îmbunătățire. Datele dlui Halász spun că sunt 13.269 școale confesionale și numai 4221 de stat.

Intreb deci cu drept, e lucru cinstit, ca dl ministru de culte să ajute numai învățătorilor de stat? Sunt 5463 învățători de stat și dl ministru i-a luat în adăpost numai pe aceștia. (Sgomot.) N'ar fi mai cinstit și corăspunzător, și n'ar fi spre binele culturii statului, dacă dl ministru s'ar cugeta și la ajutorarea învățătorilor confesionali deodată cu a acelor de stat, dacă le-ar îndrepta soarta și ușura poziția ca să poată corăspunde măreței lor chemări? (Sgomot.)

E slabă acea idee, că numai unii dintre cetățeni au să fie împărțășiți de ajutor, și e de ajuns dacă numai o parte dintre învățători își capătă dotația cuviincioasă (Sgomot). Învățătorii săvârșesc aceiași muncă întru cultivarea poporului, trebuie deci ajutamați în măsură egală în misiunea lor nobilă. (Sgomot.)

Prezidentul: Liniște, dlor!

Dr. A. Vaida: Cercetând datele statistice, vedem, că în această țară sunt numai 61.400 copii obligați la școală, cari peste tot umblă la școală. Acestea sunt date triste și dureroase. Și în întreaga țară, deși sunt 12.636 comune, totuși sunt numai 4221 învățători de stat și 13.269 confesionali.

Fără multă bătae de cap și studiere de date statistice putem constata, că relațiile noastre culturale de azi sunt foarte slabe, foarte neglijate (Sgomot).

Luând în considerare faptul, că în mai mult astfel de locuri sunt relațiile culturale de așa, că sunt câte 138—140 copii obligați la una ori două școli, pe fiecare învățător cad deci 80—90 elevi, atunci fără de a exagera pot constata, că între astfel de împrejurări, cât timp mai durează aceste stări, e imposibil să ajungem la îmbunătățirea relațiilor noastre culturale.

Basat pe acest punct de vedere, recomand cu insistență dnului ministru de culte să binevoiască a dispune, ca și învățătorii confesionali să se împărțășească de acel ajutor ca și învățătorii de stat, căci e imposibil, ca prin ajutorarea numai a acestora să se promoveze cultura generală.

În ce privește raporturile din această țară, am găsit date clasice în opul lui Halász Ferencz, pe care și Dvoastră, ca și mine, îl recunoașteți de specialist. Nu voi vorbi despre comunele nemaghiare, ci voi cita numai datele ce se refer la ținuturi și comune locuite de Maghiari, cari sunt în legătură foarte firească cu actualul proiect de lege despre instrucțiunea poporală a

statului. Citez din cartea dlui Halász următoarele:

Între altele amintește, că în Cluj 619 copii obligați să cerceteze școala, n'au parte de instrucție sistematică. Mare parte a școalelor e prea tixită și multe puteri didactice sunt nevoite să țină prelegeri cu 80—100 elevi adunați într'o clasă.

În Târgul-Murășului, oraș de asemenea curat maghiar, 593 copii obligați la școală peste tot n'au primit nici o instrucție. Forțele materiale ale ambelor orașe sunt epuizate deja până acum prin susținerea instituțiilor actuale. Și toate școalele aceste sunt maghiare.

Subliniez cuvântul maghiar, pentrucă Halász în continuarea sa constată, că răul crește în urma faptului, că mai ales în comitatele maghiare avem un număr așa de însemnat de copii, cari nu umblă la școală. Conform părerii lui Halász, acest fapt face răul să crească, și Halász dovedește prin părerea aceasta mare miopie, pentrucă e fals să crezi, că faptul acesta mărește răul, ca și când neglijarea ținuturilor locuite de naționalități nu l-ar mări în aceeași măsură, ca și când acest rău, din punctul de vedere al intereselor țării, n'ar fi fost atât de mare. (Sgomot). Astfel se poate apoi explica situația tristă, la care am îndrămat mai înainte faptul, că în privința instrucțiunii statul ocupă numai al treilea loc, fiindcă îl întrec Nemții și Slovacii. Dl Halász găsește, că lucrul acesta e foarte întristător, dar nu amintește nici măcar cu un cuvânt, că poporul nostru rămâne înapoiat în cultură și că statul nu poartă grije de poporul nostru.

Tot Halász Ferencz ne explică și cauzele acestor stări triste și fiindcă am spus, că mă voi ocupa cu acest proiect din punctul de vedere al tuturor cetățenilor din stat, voi trece acum la interesele claselor.

E ușor și plăcut lucru să ai avere cu care să-ți poți susține copilul la școală, căci dacă Dumnezeu nu i-a dat destule puteri, îi mai ajută și banii și protecția părinților. Dar cum poți aștepta ca, ori cât ai îmbunătăți starea materială a învățătorului să dea spre bine chestia noastră școlară, când aduci legi de acestea, cari îi obligă pe părinți să-și trimită copii la școală, că altcum vor fi pedepsiți, dar în același timp nu prevedem dispoziții paralele, ca instrucția primară să fie gratuită? (Adevărat! Așa e! în centru).

E o absurditate și totodată o imposibilitate să constrângi pe cineva să împlinească un lucru, pe care, pe lângă cea mai mare bunăvoință, nu-l poate împlini. (Așa e! Adevărat! în centru). Cum se poate pretinde dela un biet țărăn sau dela un muncitor lipsit, care își câștigă cu ziler cei câțiva fileri, oari nu-i s'ajung nici pentru pâne, necum și pentru o bucată de carne, ca să cumpere pe seama copilului său de 30 de chilogramme, 5 chilogramme de cărți și nu știu încă câte alte chilogramme de rechizite școlare, cu cari să-l trimită la școală?

Ar trebui să se poarte de grije, ca școala să pună la dispoziția elevilor, nu numai pe învățătorul, căci prin aceea, că învățătorul va căpăta o plată mai bună, am făcut numai jumătate de lucru, ci și rechizitele școlare, căci dacă statul silește pe părinți să-și trimită copiii la școală, el e silit să-i dea și puțința ca de fapt să și-i poată trimite.

Cunosc cazuri foarte multe și dvoastră încă cunoașteți de sigur, când oameni săraci nu-și pot da copiii la școală chiar când văd la ei o deosebită tragere de inimă și pricepere, de oarece le lipsește și strictul necesar. (Sgomot).

Prezidentul: Liniște, dlor!

Dr. A. Vaida: Nu știu ce scop urmărește proiectul de lege al dlui ministru, dar cred, că el voeste, ca măcar în unele privințe să se îmbunătățească cauza școlară, ca adică învățătorul să aibă puțința de a se dedica, fără nici o împedecare, misiunii lui sublime. Dar școala va rămâne goală, dacă dl ministru nu se va gândi a rezolvi și partea cealaltă a chestiunii, dacă nu se va grăbi să introducă gratuitatea învățământului. (Va urma).

Din România.

La Mentona. După închiderea corpurilor legiuitoare române Maiestatea Sa Regele Carol va pleca la Mentona, la sfatul profesorului Dr. Noorden dela Viena, pentru restabilirea completă a sănătății.

Regina decorată. Sultanul din Constantinopol a acordat M. Sale Reginei Elisabeta marele cordon al ordinului „Nikani Chékak” și medalia specială pentru arte în briliante, pentru deosebite merite literare.

Școalele române din Macedonia, vor trece, conform hotărârii consiliului de ministri, în administrarea ministrului de externe. Până acum aparțineau ministrului de culte și instrucțiune publică.

Conferența dlui Delavrancea. Duminecă a ținut la Ateneu dl Barbu Delavrancea o conferență despre viața și operele marelui poet italian Giosue Carducci, mort acum de curând. Un număr public în care s'au remarcat toți fruntașii coloniei italiene, personalul legațiunii împreună cu doamna și dl Becaria d'Inca, ministrul Italiei în capitală, membrii societății de lectură italiană Dante Alighieri și toți aceia cari iubesc Italia și literatura ei, au luat parte la conferență. Conferențiarul a obținut un imens succes.

NOUȚĂȚI.

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiu au mai intrat, din comuna Băia, protopresbiteratul Zarand 80 coroane, sumă adunată dela următorii: George Drăgan, preot 100 cor., George Moldovan, Dr. Corneliu Moldovan, ambii câte 20 cor., Ioan Olariu, Artemiu Balas, Mihok Petru, Perian Lazar, fiecare câte 5 cor., Stanca Nicolae, Virgil Comșia, Nicola Toader, Ioan David, fiecare câte 2 cor., Dionisiu Sida 10 cor., Gabor Avram lui Iosif și Crișan Elisaveta câte 1 cor.

Din comuna Ighiel, protopresbiteratul Alba-Iulia, 22 cor., adunate dela următorii: Procopiu Costea, paroh 5 cor., Simion Costea, Dionisiu Popescu, inv., ambii câte 2 cor., Ilie Helelai 2 cor., 40 fil., Mihail Dehelean, Moisa Iosiv, Nicolae Costea, Ioan Costea l. Isidor, Simion Dan, Toma Bella, Nistor Costea, Iacob David, Roman Florea, fiecare câte 1 cor. iar alții cu sume mai mici.

Din comuna Sânger, protopresbiteratul Murăș Ogorheiu, 117 cor. 80 fil., sumă colectată dela următorii: Dimitrie Moisin, paroh 100 cor., Anastasia Teslovan, preoteasă 5 cor., Vecerdi Petru, Vale Pavel, Ordași George, Vale Mihail, husariu, Simon Niculița, Ioan Rațiu, Ioan Ciula, Margian Nicolae, Simon Mihaj, fiecare câte 1 cor., alții cu sume mai mici.

Din comuna Cetea, protopresbiteratul Alba-Iulia, 31 cor. 20 fil., sumă adunată dela următorii: Paraschiva Nicolau Oțoiu, Ioan Oțoiu l. Moisiu, Ana Raica Puiu, câte 2 cor., Petru Raica, cantor, l. Bota câte 3 cor., Alexiu Oțoiu l. Stefan, Gavril Oțoiu căliman, Petru Todoran, Iustina Todoran l. Petru, Amos Petric, Nechifor Oțoiu, vdv. preoteasa Sofia Laslo, Sebastian Daisa, Chiprian Dărămus l. Gregore, Aleman Costea, Iuditha Marcu, Maria Halalaiu hohic, Ioan Toderici, Paraschiva Todericiu căs. Repede, Ioan Sava, Viian Răicuț, Teodor Marcu, Anica Oțoiu câte 1 cor., alții cu sume mai mici.

Dela universitatea săsască. Ziariul german din loc „S. D. Tageblatt” primește știre din Budapesta, că ministrul de interne, în înțelegere cu ministrul de culte și instrucțiune publică, a încuviințat împărțirea venitelor universității săsești din Sibiu, isvorâte din darea în exploatarea pădurilor, așa cum a fost stabilită, cu excepțiunea stipendiilor din cuota votată pe seama școalelor maghiare.

Dr. Vilhelm Otto, medic primar al spitalului Francisc Iosif din Sibiu, chirurg cu bun renume, a fost distins din partea Maiestății Sale cu titlul de consilier regesc.

Frați la frați. Ziarele din București scriu, că primarul capitalei române, dl M. Cantacuzino, însoțit de o delegațiune de consilieri comunali va merge în Aprilie la Roma, spre a mulțumi primarului Romei pentru lupoaca în bronz, făcută dar, anul trecut, capitalei București.

† **Casimir Perier**, fostul președinte al republicii franceze a încetat Mercuri din viață, în etate de 58 ani.

† **Petru Calciunariu**, avocat în Orșova, a decedat în 12 Martie n. sara la orele 11 în etate de 59 ani. În mormântarea i-sa făcut Mercuri, în 13 Martie.

Chestia Burdia. Ziariul „Lupta” continuă a îmblăți la vorbe fără înțeles în chestia Burdia. Intrebăm pe cei ce au înființat acest ziar, dacă asta e chestia cea mai arzătoare și mai actuală în politica românească?

Concertul dsoarei Adela Umling, dat Mercuri sara în sala dela „Unicum”, n'a intrunit în sala aceasta scandalos de friguroasă publicul pe care l-ar fi meritat cântăreața. În fața unui public mai modest a trebuit deci să-și execute programul dsoara Umling, modest ca număr, dar puternic în aplauzele de cari s'a făcut vrednică această elevă a doamnei Leria din București. Dsoara Umling cântă foarte bine. Are un glas dulce și plăcut de sopran, și are școală și temperament. Publicul a fost foarte mulțumit cu prestațiunile ei, și a aplaudat cu deosebire cele trei cântece românești „Și dacă ramuri bat în geam”, „Mugur mugurel” și „Ști tu mândro”, de Dima. Au și fost cântate cu multă bravură.

Alegere de notar. Ni se scrie, că în comuna Sebeșul-superior, declarată, la cerere proprie, de comună mare, a fost ales notar comunal, dintre 11 aspiranți, candidatul *Ironim Motoc*, cu glas unanim. Solidaritatea manifestată la alegere din partea membrilor reprezentanței comunale le servește acestora spre laudă, ear dela aleșul e de așteptat să se arate vrednic de încrederea pusă în persoana sa.

„Câne valah!” Un ofițer dela regimentul de husari din Arad numia cu predefiție pe bieții soldați români „Câne valah!” Deputatul din cameră, Dr. St. C. Pop, a denunțat faptul dlui ministru de honvezi, care a ordonat cercetare, și constatându-se, că ofițerul cu numele *Vadás*, într'adevăr și-a permis să insulte în modul acesta pe soldații români, a fost pedepsit cu 14 zile arest de casă.

Doctoratul în România. Duminecă a fost mare întrunire a studenților în drept din București, cari au luat hotărârea de a cere înființarea doctoratului și sporirea numărului agregărilor profesorilor, de carece astăzi numărul profesorilor fiind insuficient, studiile sunt inferioare ca la facultățile similare din străinătate. Au vorbit mai mulți studenți, toți cerând înființarea doctoratului. S'a decis apoi să se țină în acest scop o nouă întrunire și să se redacteze un memoriu, care să fie înaintat parlamentului.

Reuniunea funebrelă română din Lugoj își ține a IX-a adunare generală ordinară Duminecă, în 24 Martie 1907 st. n. la 11 ore a. m. în sala comitetului parohial gr. or. român din Lugoj (curtea bi-serice). Reuniunea dispune de o avere de 21,810 cor. 31 fileri. Profitul net al anului trecut (1906) face 1999 coroane 21 fileri.

Catastrofa dela Toulon. În apropierea portului Toulon din Franța s'a întâmplat o groaznică catastrofă pe mare. Vasul de război francez „Iena”, de o lungime de 122 metri, a început să ardă, în urma unei explozii, și în fumul ce s'a născut s'au înecat vre-o 200 dintre marinarii de pe vas. A murit și căpitanul corăbiei.

Crimă politică. Morarul Haralampie Constandatos din România, Grec de origine și mare dușman al Românilor din Macedonia, a fost omorât cu două focuri de revolver de către macedoneanul Mihailache Nicolae Zugrafu. Cauza omorului a fost următoarea: În Macedonia a fost omorâți în zilele acestea mai mulți Aromâni de către greci, între aceste victime a fost și un anumit Zugrafu, a cărui cadavru l'au și ars. Aflând macedoneanul Mihailache N. Zugrafu, că asasinul rudeniei sale e nepotul grecului din Giurgiu Constandatos, despre care se știa, că lucră contra intereselor românești din Macedonia, a voit să-și răsbune asupra acestuia. A plecat la Giurgiu și când a eșit Grecul din fabrica sa, macedoneanul a tras 2 gloanțe de revolver asupra lui, omorându-l. Macedoneanul s'a predat de bună voie poliției.

O tragedie înfloritoare s'a întâmplat zilele acestea în Viena. Mihail Schönbberger, comisar, a fost lovit de apoplexie pe când ședea cu nevasta și fiul său la

cină și a murit pe scaun. După înmormântarea lui a cuprins disperarea pe văduva și pe fiul ei așa de puternic, încât s'au hotărât să se omoare ambii. Mai întâi a pușcat fiul pe mamă-sa și apoi cu două gloanțe de revolver și-a luat și el viața.

Gimnaziști hoți. O bandă de hoți, formată din elevi de gimnaziu, a fost descoperită în zilele acestea în Lugoj. De timp îndelungat s'au întâmplat mai multe spargerii în Lugoj, fără să se dea de urma hoților. Luni s'a întâmplat o nouă spargere la librarul Coloman Nemeș, înstrăinându-se o mulțime de cărți. În fine după cercetări a dat poliția de urma hoților, și mare fu surprinderea când se află că toți sunt studenți, și focă din cele mai bune familii din Lugoj. Studenții ascundeau obiectele furate în o peșteră dela marginea orașului, unde își țineau și consfăturile. Unii dintre gimnaziști au fost puși în închisoare preventivă.

O expediție aeronautică la polul nordic pregătește jurnalistul american Welman. La aceasta expediție va lua parte și căpitanul Krogh, care a mai luat parte la mai multe expediții aeronautice.

Cutremur de pământ. În Ciocova, comitatul Timiș, s'a simțit Duminecă în 10 Martie la orele 10 seara un cutremur de pământ, care a durat patru secunde. Sgduitura n'a fost tocmai puternică.

Luptă în biserică. În o biserică catolică din New-York s'a întâmplat o luptă între preoți și niște hoți. Biserica e pusă prin sonerie electrică în legătură cu locuința parohială, așa că în cazul vreunei spargerii, preoții puteau fi îndată vestiți. Duminecă noaptea au fost alarmați preoții, — erau patru — prin soneria dela biserică. Îndată s'au sculat, au pus mâna pe revolvere și au intrat în biserică. Aici au găsit 6 hoți, cari tocmai erau ocupați cu strângerea prețioaselor de pe masa altarului. Atunci preoții au făcut us de armele lor, de asemenea și hoții: u început a pușca și s'a iscat o luptă, care s'a finit cu fuga hoților.

Săpături arheologice în Palestina. Sultanul a dat voe arheologului german Dr. Ernest Sellin, ca să facă săpături arheologice în locul unde era vechiul Ierichon, care a jucat rol important în istoria biblică. Aceste exploatare au fost puse la cale de ministrul de culte german, care a angajat pe lângă profesorul Sellin, pe cei mai probați specialiști.

ECONOMIE.

Procurare favorabilă de articli economice.

Aducem la cunoștința economilor noștri, că subscrierul comitet este gata a mijloci pentru oricine i-se va adresa, procurarea articliilor economice amintiți mai jos, lângă cari însemnăm și prețul:

Sămânță de iarbă engleză, 1 kgr. 54 b.
Sămânță de iarbă franceză, 1 kgr. 1 c. 44 bani.
Sămânță de lăptărnă franceză, 1 kgr. 1 cor. 64 bani.
Sămânță de lăptărnă italiană, 1 kgr. 1 cor. 48 bani.
Sămânță de trifoiu roșu, 1 kgr. 1 cor. 50 bani.
Sămânță de napi „Mammuth”, roșii, mari, 1 kgr. 80 bani.
Sămânță de napi, galbini, mari, 1 kgr. 80 bani.
Sămânță de napi „Obendorf”, galbini, rotunzi, 1 kgr. 1 cor.
Sămânță de napi „Eckendorf”, roșii, 1 kgr. 80 bani.
Sămânță de ciapă „Zittan”, uriașe, galbină, 20 grame 20 bani.
Sămânță de ciapă „Braunschweig”, 20 gr. 20 bani.
Sămânță de ciapă „Rocca”, 20 gr. 30 b.
Sămânță de ciapă „Madeira”, 20 gr. 20 bani.
Sămânță de sălătă pistriță, 20 gr. 20 b.
Sămânță de pătrânel de toamnă, 20 gr. 10 bani.
Sămânță de pătrânel de vară, 20 gr. 10 bani.
Sămânță de morcovi de vară „Nantes”, 20 gr. 20 bani.
Sămânță de morcovi de toamnă „Weseler”, 20 gr. 20 bani.
Sămânță de ridichi roșii timpurii, 20 gr. 12 bani.
Sămânță de ridichi de Maiu, mari, 20 gr. 12 bani.

Sămânță de ridichi de iarnă, negre, 20 gr. 12 bani.

Sămânță de ridichi de lună „Radies”, 20 gr. 20 bani.

Sămânță de castraveți de Japonia, 20 gr. 40 bani.

Sămânță de varză „Braunschweig”, uriașă, de iarnă, 20 gr. 20 bani.

Sămânță de varză „Erfurt”, timpurie, 20 gr. 20 bani.

Sămânță de călărașe (guli), albe, timpurii, 20 gr. 30 bani.

Sămânță de călărașe de toamnă, vinete 20 gr. 24 b.

Sămânță de mazăre oioagă, 1 kgr. 80 b.

Sămânță de fasole „Non plus ultra”, oioagă, galbină, 100 gr. 32 bani.

Sămânță de fasole de Iulie, 100 gr. 20 bani.

Sămânță de patlagele (paradaise) „Präsident-Garfield”, 1 kgr. grele, 20 gr. 1 cor.

Ardeiu bulgăresc, roșu sau galbin „Buldog”, 1 porție 20 bani.

O colecție de flori bine alese, 20 soiuri, (domnești și românești) 2 cor.

O jumătate colecție de flori 1 cor.

Legături de altoit „Raffia”, 1 kr. 1 cor. 20 bani și 10 kgr. 10 cor.

Funii de „Cocos” (de legat altoi) 1 kgr. 1 cor. 20 bani și 5 kgr. 5 cor.

Rășină de altoit, fluidă, 1 cutie à 125 gr. 50 bani, à 250 gr. 1 cor., à 30 gr. 20 b.

Doritorii, cari vor trimite la adresa subscrisului secretar, prețul, cum și 20 bani pentru buletinul de expediție și pentru pachetat, 4 bani taxă de înmanuare postală, — vor primi articlii comandați cu posibilă grăbire.

Sibiu, 13 Martie n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuța, Vic. Tordășianu
președinte. secretar.

Din public.†)

Un răspuns.

În numărul 7 — 1907 al ziarului „Libertatea” un „Raportor” din Câmpeni, sub titlul „Oi căbejite” scrie între altele și despre mine, că sunt membru al casinei maghiare din Câmpeni.

Dacă „Raportor”-ul arată simplul fapt numai, că cutare e membru la casina cutare, nici că prindeam condeiul să-i răspund.

A fi sau a nu fi membru la o societate de lectură, fie cea românească, ungurească, ori nemțească, e o afacere pur privată, cu care controlul public n'are nici în clin nici în mănecă.

Dacă toți românii câți cetesc scrieri și jurnale ungurești, ori studiază la școli ungurești, greșesc, atunci da, și eu am greșit, când m'am înscris membru la casina maghiară din Câmpeni, cu scop ca să mă folosesc de biblioteca ei, care ar fi vrednică de invidia casinei române din Câmpeni, despre care „Raportorul” n'are alt cuvânt, decât că n'a funcționat. (Cu alte cuvinte: fire'ar, dar nu-i.)

Dar să trecem peste asta. Altcuiva aveam eu de spus dlui „Raportor”. Când mai scrie la gazete, să studieze mai înainte „altera pars Petri”, carea spre ne-prețuita noastră pagubă națională îi lipsește. Apoi să nu se prea încorde cu caracterizările și porecele la adresa celor ce n'au nevoie de lecțiile Dsale de naționalism.

De încheiere încă una Dle „Raportor”. N'ai binevoi a-ți da pe față numele că tare aș dori să știu, că dela ce înălțimi te-ai înjosit a te coborâ la noi bieții, ca să ne îndreptezi pașii în cele naționale?

Atunci poate vom mai stă de vorbă.

Răspunsul acesta i-l trimisesem ziarului „Libertatea” cu rugarea să-l publice, cea ce însă n'a făcut. Atătarău! Dar a făcut „Libertatea” altceva.

În numărul său 9 — 1907 într'un articol intitulat „Un răspuns rău ticluit” iși permite ușurința — ca să nu fac uz de o altă expresie — de a mă ataca și ponegri

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

în românismul meu, recurgând la necuvincioasele arme ale neadevărului. Răspund, că afirmațiile, că m'aș fi înscris membru la casina ungurească din Câmpeni, așa cam într'ascuns”, că prin aceasta voiam „să le câștig grația Ungurilor”, că „dau coate cu spionii de pe la cele slujbe” — sunt tot atâtea neadevăruri liferate de „vedeta conștiențioasă a românismului drept” de „adevărul Român” din Câmpeni.

Dacă eu d'al d'astea vrei să faci paradă de erudiție gazetărească, Dle dela „Libertatea”, apoi nu-ți vei ajunge scopul, măcar să mai fii pe atât de intransigent!

Că pentru ce m'am făcut membru la casina din chestie — am spus-o mai sus. Admit, că prin aceasta o sprijinesc indirect, dar cel ce-și cumpără cărți un gurești de la o librărie ungurească, ce face??

Lăpuș, 23 Februarie v. 1907.

Ioan Todea
preot.

Bibliografie.

Petrecându-se toate exemplarele Cărții Sfințelor Evanghelii, tipărite în anul 1859 de fericitul întrun pomenire Arhiepiscop și Metropolit Andreiu baron de Șaguna, s'a pus la cale tipărirea de nou a sfințelor Evanghelii, de astădată și întâia-oară cu litere străbune-latinești, precum aduce cu sine progresul cultural, la care a ajuns poporul nostru românesc. Ingrijirea pentru tipărirea acestei edițiuni nouă a Evangheliilor s'a făcut sub priveghierea înalpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu prin bărbați competenți din gremiul konzistorului arhidiecezan, după textul Evangheliilor edate de neuitatul Arhiepiscop și Metropolit Andreiu, pe lângă foarte puține schimbări sintactice, reclamate de înțelegerea mai bine a textului.

Edițiunea aceasta a sfințelor Evanghelii se distinge prin un format frumos și plăcut și prin litere mari și alese, la care lucrare în toate privințele perfecționată, nu s'au cruțat nici un fel de cheltueli, ce s'au cerut. Cartea sfințelor Evanghelii în noua edițiune se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu, legată frumos cu prețul de 25 cor., iar nelegată cu 15 coroane. Se înțelege de sine, că după dorință legătura se poate execută în mod mai luxos și prin urmare cu preț mai scump.

E de dorit, ca bisericile și preoții noștri să-și procure cartea sfințelor Evanghelii în ediția nouă nu numai pentru cazul că cea folosită până acuma ar fi veche, deteriorată, ci și pentru motivul a avea cea mai însemnată carte bisericească tipărită cu litere străbune-latinești. Prelângă biserică și preoți se știe, că evlavia creștinilor noștri n'a scăzut nici astăzi într'atata ca să nu se găsească unul sau altul sau mai mulți la olaltă dintre ei, cari contribuind din ce le-a dat Dumnezeu, cu dragoste și elevațiune creștinească să procure pentru biserică lor această carte, ca un prinos ales și plăcut lui Dumnezeu.

Teatru.

Sâmbătă: *Der Generalkonsul*, operetă.
Duminecă d. a. *Fühlingsluft*, operetă.
Seara: *Kean*, dramă.

Banii dați

pentru „Emulsion”-ul lui Scott, la tot cazul nu sunt perduți, deoarece sănătatea e mai scumpă ca bogăția. „Emulsion”-ul lui Scott conține cel mai fin oleu de pește norvegian care există. Procedura specială de fabricare alui Scott este rezultatul unui studiu și unei experiențe de 30 de ani. Productul posedă o eficacitate extraordinară la boale sau la înțărare. Cu oleul simplu de pește departe s'ajungi la acelaș rezultat ca cu „Emulsion” ul lui Scott.

VIII 2523—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.
Trimițându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:
Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke”
BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/36.
Prețul sticlei originale: cor. 250.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 204/1906.

[70] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericăscă vacantă de clasa III Gârda de sus (cu filia Neagra-de-sus se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele rețerate la subscrisul oficiu până la termenul convenit și să se înfățișeze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Oficiul protop. gr. or. al Câmpenilor. Câmpeni, 20 Februarie 1907.

Romul Furdul
protopresb.

Nr. 206/1906

[71] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericăscă vacantă de clasa III Va lea-verde se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele rețerate la subscrisul oficiu în termenul convenit și să se înfățișeze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Oficiul protop. gr. or. al Câmpenilor. Câmpeni, 20 Februarie 1907.

Romul Furdul
protopresb.

Nr. 306/1906

[72] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericăscă vacantă de clasa III Vidra-de-jos se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sunt cele arătate în coala B.

pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele rețerate la subscrisul oficiu în timpul convenit și să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Oficiul protop. gr. or. al Câmpenilor. Câmpeni, 20 Februarie 1907.

Romul Furdul
protopresb.

Nr. 257/1907

[63] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna Ațintii, protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele statorite în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au să trimită suplicile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, de unde se pot lua și informațiuni mai detaliate, apoi se pot prezenta înaintea alegătorilor și la biserică, pentru a cânta, resp. a celebra și cuvânta. Turda, 16 Februarie 1907.

Oficiul protopresbiteral, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Murășan
protopresbiter.

Concurs.

La „Zlăgneana“, institut de credit și economii, societate pe acții în Zlagna—Zalatna (Alsó-fehér megye), în mod provizoriu află aplicare un **contabil**, pe lângă un salariu anual de 1500 (una mie cincisute) coroane și tantiema statutară. Se recere să fie absolvent a școalelor comerciale și independent să știe conduce contabilitatea institutului, să poseadă cel puțin limbile română și maghiară. După ce va fi ales în mod definitiv, succesive, conform ni-

zuințelor și purtării sale, i-se va mări salariul.

Petenții au a se adresa „Direcțiunii institutului Zlăgneana“ până la 30 Martie 1907 st. n., având a-și alătura la petiție toate documentele necesarii pentru calificare, praxă și purtare morală.

[69] 2-3

Directiunea.**Anunț!**

Mai am de vânzare **viță de vie** foarte frumoasă, altoită în viță americană cu rădăcină, după cel mai excelent metod (altore lemnoasă) și anume: din muscateler 2000 bucăți, — din fetești (leányka) 1800 bucăți, — din Risling italian (Walchrisling) 2000 bucăți, — din Som (tonieger) 1000 bucăți, — și din moi (albi) 1300. bucăți Comandele să se trimită la adresa: *George Șerban*, par. gr. cat., Șmig (Somogyom) p. u. Medgyes.

[67] 2-3

Nr. 64.

[73] 2-2

Publicare de licitație.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobat prin decizia Preaveneratului Conzistor arhiepiscopescan dto 21 Februarie a. c. Nr. 1740 Ep., adaptarea bisericeii din sus din Sebeșul săsesc se dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuende, carea se va țineă Duminică, în 25 Martie (7 Februarie) a. c. la 2 ore d. a. în școala română din Sebeș.

Prețul de strigare 4200 Cor. Licitanții au a depune înainte de in-

ceperea licitațiunii vadiu de 5%. Tot materialul necesar are să-l dea întreprinzătorul.

Sunt admise și oferte închise, provăzute cu vadiu de 5% și cu declarațiunea, că respectivul cunoaște condițiunile de licitare și se supun lor. Ofertele închise sunt a se înainta înainte de începerea licitațiunii.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiunea se ivesc la oficiul parohial.

Sebeșul săsesc, 25 Februarie (10 Martie), 1907.

Comitetul parohial:

Sergiu Medean
prez.

Ivan Pavel
notar

Croitoria Gustav Stasney

din Sibiu strada Baier Nr. 2.

aduce la cunoștință preaveneratului cler ortodox român, precum și domnilor candidați de preoție că confecționează **reverenzi, orlate bisericesti**

precum și tot felul de **haine bărbătești**, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pentru serviciul solid și prompt garantează firma, care se află de 60 ani.

Sibiu, în Februarie 1907.

Cu deosebită stimă:

Gustav Stasney
croitor.

[52] 3-

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 13-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechi. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Prăvălie nouă.

Gerson Grünblatt

Piața-mare Nr. 3 și 5. SIBIU Piața-mare Nr. 3 și 5.

Palatul „Bodenkreditanstalt“.

Imbrăcăminte

pentru domni, dame și pentru copii,
apoi **Ghete și Pălării.**

PRINCIPIUL NOSTRU:

„Vânzare mare cu profit puțin“.

FIECARE cumpărător primește un block care valorează 5% rabat în marfă. [53] 3-5

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, scăderi de inimă, asma, auzul greu, scăderi de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâini și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Căsuța-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [11] 3

Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.